

Literatura

- Bárta, M. (1998): *Statuta pražského židovského pohřebního bratrstva*. Postupová práce. Katedra sociální práce FF UK, Praha.
- Bible. Ekumenické vydání (1984). Ekumenická rada církví v ČSR, Praha.
- Campbell, J. (1998): *Mýty*. Pragma, Praha.
- Campbell, J. (2000): *Proměny mýtu v čase*. Portál, Praha.
- Dumézil, G. (1997): *Mýty a bohové Indoevropanů*. Oikúmené, Praha.
- Eliade, M. (1995, 1996, 1997): *Dějiny náboženského myšlení I.–III.* Oikúmené, Praha.
- Encyclopædia Judaica* (b. r.). Keter Publishing House, Jeruzalem.
- Encyclopædia Judaica*. Band 2–4 (1928–1929). Eschkol, Berlin.
- Epos o Gilgamešovi* (1971). Mladá fronta, Praha.
- Flacelière, R. (1981): *Život v době Periklově*. Odeon, Praha.
- Flavius, J. (1998): *O starobylosti Židů*. Odeon, Praha.
- Frazer, J. G. (1994): *Zlatá ratolest*. Mladá fronta, Praha.
- Heller, J. (1988): *Starověká náboženství*. Kalich, Praha.
- Klíma, J. (1985): *Zákony Asýrie a Chaldeje. Pokračovatelé Chammurapiho*. Academia, Praha.
- Krejčí, J. (1993): *Civilizace Asie a Blízkého východu*. Karolinum, Praha.
- Křikavová, A., Mendel, M., Müller, Z. (1990): *Islám – ideál a skutečnost*. Panorama, Praha.
- Lowenstein, T. (1997): *Buddhova vize*. Knižní klub, Praha.
- Messadié, G. (1996): *Obecné dějiny ďábla*. Argo/Odeon, Praha.
- Montesquieu, Ch. de S. (1989): *Duch zákonov*. Tatran, Bratislava.
- Musil, L., ed. (1996): *Vývoj sociálního státu v Evropě*. Doplněk, Brno.
- Newman, J., Sivan, G. (1992): *Judaismus od A do Z*. Sefer, Praha.
- Novak, M. (1999): *Katolické sociální myšlení a liberální instituce*. Česká křesťanská akademie, Praha.
- Potůček, M. (1995): *Sociální politika*. SLON, Praha.
- Scheller, M. (1971): *Řád lásky*. Vyšehrad, Praha 1971.
- Smith, H. (1995): *Světová náboženství*. Knižní klub, Praha.
- Sociální pastýřské listy* (1998). Česká křesťanská akademie, Praha.
- Sogjal Rinpoče (1996): *Tibetská kniha o životě a smrti*. Pragma, Praha.
- Sokol, J. (1996): *Malá filosofie člověka*. Skriptum. Pedagogická fakulta UK, Praha.
- Šustová, J. (1998): *Vliv světových monoteistických náboženství na sociální péči*. Diplomová práce, FF UK Praha.
- The Jewish Encyclopædia*. Vol. 1–12 (1901–1906). Funk and Wagnalis Company, New York and London.
- Tomeš, I. (1996): *Sociální politika. Teorie a mezinárodní zkušenost*. Socioklub, Praha.
- Tomeš, I. (2001): *Sociální politika. Teorie a mezinárodní zkušenost*. II. vyd. Socioklub, Praha.
- Vašek, B. (1941): *Dějiny křesťanské charity*. Velehrad, Olomouc.
- Večeřa, M. (1996): *Sociální stát. Východiska a přístupy*. II. vyd. SLON, Praha.
- Vonhoff, H., Hofmann, H.-J. (1977): *Samariter der Menschheit*. Claudius, München.
- Walzer, M. (1997): *Bezpečnost a blahobyt*. In: *Současná politická filosofie*. Ed. J. Kis. Oikúmené, Praha.
- Weber, M. (1998): *Sociologie náboženství*. Vyšehrad, Praha.
- Zbavitel, D., Merhautová, E., Filipský, J., Knížková, H. (1997): *Bohové s lotosovými očima*. Vyšehrad, Praha.
- Zlomky předsokratovských myslitelů* (1944). Vybral a přeložil K. Svoboda. Česká akademie věd a umění, Praha.

Literatura

- Akvinský, T. (1994): O království ke králi kyperskému. In: *Texty ke studiu dějin středověké filosofie*. Ed. S. Sousedík. Univerzita Karlova, Praha.
- Apel, K. O. (1997): Záměry anglo-amerického komunitarismu z pohledu diskursivní etiky. In: *Etika autonomie a autenticity*. Ed. J. Velek. Filosofia, Praha.
- Aristotelés (1996): *Etika Nikomachova*. Rezek, Praha.
- Aristotelés (1998): *Politika*. Rezek, Praha.
- Augustin, A. (1994): O osmdesáti třech rozličných otázkách. In: *Texty ke studiu středověké filosofie*. Ed. S. Sousedík. Univerzita Karlova, Praha.
- Bacon, F. (1997): *Nové organon*. Svoboda, Praha.
- Bláha, I. A. (1990): *Etika jako věda*. Atlantis, Brno.
- Brentano, F. (1993): *O původu mravního poznání*. Naše vojsko, Praha.
- Buber, M. (1969): *Já a Ty*. Mladá fronta, Praha.
- Burke, P. (1996): *Italská renesance*. Mladá fronta, Praha.
- Campanella, T. (1934): *Sluneční stát*. Jan Leichter, Praha.
- Comte, A. (1967): Kurz pozitivnej filosofie. In: *Pozitivismus, voluntarismus, novokantovstvo*. Ed. I. Hrušovský, M. Zigo. Vydavateľstvo politickej literatúry, Bratislava.
- Cooková, M. (1997): Individualita a solidarita. In: *Etika autonomie a autenticity*. Ed. J. Velek. Filosofia, Praha.
- Dilthey, W. (1967): Úvod do duchovních věd. In: *Pozitivismus, voluntarismus, novokantovstvo*. Ed. I. Hrušovský, M. Zigo. Vydavateľstvo politickej literatúry, Bratislava.
- Encyklopedie antiky* (1973). Ed. L. Svoboda. Academia, Praha.
- Erasmus Rotterdamský (1968): *Chvála bláznovství*. Mladá fronta, Praha.
- Hegel, G. W. F. (1947): *Filosofie, umění a náboženství a jejich vztah k mravnosti a státu*. Jan Leichter, Praha.
- Johnson, P. (1998): *Zrození moderní doby – devatenácté století*. Academia, Praha.
- Kant, I. (1944): *Kritika praktického rozumu*. Jan Leichter, Praha.
- Kis, J., ed., (1997): *Současná politická filosofie*. Oikúmené, Praha.
- Locke, J. (1965): *Dvě pojednání o vládě*. Nakladatelství Československé akademie věd, Praha.
- Machiavelli, N. (1969): *Vladař*. Odeon, Praha.
- Marx, K. (1961): *Ekonomicko-filosofické rukopisy z roku 1844*. Státní nakladatelství politické literatury, Praha.
- Masaryk, T. G. (1946): *Ideály humanitní*. Čin, Praha.
- Mills, Ch. W. (1962): *The Marxists*. Penquin Books, Harmondsworths.
- Montesquieu, Ch. de S. (1989): *Duch zákonov*. Tatran, Bratislava.
- Opat, J. (1990): *Filosof a politik T. G. Masaryk 1882–1893*. Melantrich, Praha.
- Patočka, J. (1968): Max Scheler – pokus celkové charakteristiky. In: Scheler, M.: *Místo člověka v kosmu*. Academia, Praha.
- Platon (1961): *Zákony*. Nakladatelství Československé akademie věd, Praha.
- Rawls, J. (1995): *Teorie spravedlnosti*. Victoria Publishing, Praha.
- Rawls, J. (1997): Základní svobody a jejich priorita. In: *Současná politická filosofie*. Ed. J. Kis. Oikúmené, Praha.
- Reamer, F. G. (1993): *The Philosophical Foundations of Social Work*. Columbia University Press, New York.

- Rousseau, J. J. (1949a): *O společenské smlouvě*. V. Linhart, Praha.
- Rousseau, J. J. (1949b): *O původu nerovnosti mezi lidmi*. Svoboda, Praha.
- Russell, B. (1961): *History of Western Philosophy*. George Allen and Unwin, London.
- Scheler, M. (1968): *Místo člověka v kosmu*. Academia, Praha.
- Spencer, H. (1967): Systém syntetické filosofie – Základné princípy. In: *Pozitivismus, voluntarismus, novokantovstvo*. Ed. I. Hrušovský. Vydavateľstvo politickej literatúry, Bratislava.
- Taylor, Ch. (1997): Nedorozumění v diskusi mezi liberály a komunitaristy. In: *Současná politická filosofie*. Ed. J. Kis. Oikúmené. Praha.
- Večeřa, M. (1996): *Sociální stát – východiska a přístupy*. SLON, Praha.
- Zlomky před Sokratovských myslitelů* (1944). Vybral a přeložil K. Svoboda. Česká akademie věd a umění, Praha.

Literatura

- Anonymní alkoholici* (1989). Alcoholics Anonymous World Services Inc., New York.
- Brieland, D. (1994): Social work practice – history and evolution. *The Encyclopedia of Social Work*. 19th ed., ed. L. R. Edwards. NASW Press, Washington.
- Burke, P. (1996): *Italská renesance*. Mladá fronta, Praha.
- Foucault, M. (1994): *Dějiny šílenství*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha.
- Goff, J. le (1991): *Kultura středověké Evropy*. Odeon, Praha.
- Goffman, E. (1961): *Asylums*. Doubleday, Garden City.
- Johnson, H. W. (1986): *The Social Services*. 2. vyd. F. E. Peacock, Itasca, Illinois.
- Johnson, P. (1998): *Zrození moderní doby*. Academia, Praha.
- Novotná, V., Schimmerlingová, V. (1992): *Sociální práce – její vývoj a metodické postupy*. Skriptum. Univerzita Karlova, Praha.
- Slovník antické literatury* (1974). Svoboda, Praha.
- Suppes, M. A., Wells, C. C. (1991): *The Social Work Experience*. McGraw-Hill, New York.
- Tomeš, I. (1996): *Sociální politika – teorie a mezinárodní zkušenost*. Socioklub, Praha.
- Ůrögdi, G. (1968): *Tak žil starý Řím*. Orbis, Praha.
- Vaško, V. (1990): *Neumlčená*. II. díl. Zvon, Praha.
- Večerník, J. (1997): Přerozdělování příjmů v kontextu sociální politiky. In: *Vzájemné vazby systému daní a dávek v České republice*. Ed. J. Dlouhý. Socioklub, Praha.
- Zastrow, Ch. (1986): *Social Welfare Institutions*. The Dorsey Press, Chicago.

4.1 Sociální práce do druhé světové války

P. Kodymová

Počátky a vývoj péče o potřebné ve starší době jsou u nás v mnohém analogické s ostatním zemím Západu. Náš výklad se proto v této podkapitole soustředí zejména na období první poloviny 20. století.

4.1.1 Středověk

Nejstarší organizovanou pomoc potřebným čili těm, kdo potřebují obživu, poskytovala u nás církev. Postupně se tato péče stala předmětem činnosti náboženských obcí, řeholních řádů (společností) a jejich klášterů.

Na neúspěšné sociální postavení početných skupin obyvatelstva, postižené například epidemiemi a hladomory, církve reagovala zakládáním útulků a klášterů.

Literatura

- Augusta, P., Honzák, F. (1992): *Československo: 1918–1938*. Praha, Albatros.
- Baudyšová, L. (1934): Sociální pracovnice dobrovolná či z povolání. *Sociální pracovnice*, 3, s. 12–13.
- Bubleová, V., Šilhánová, H. (2000): Jak bývaly zabezpečovány prázdninové pobyty chudých dětí. *Náhradní rodinná péče*, 3, č. 2, s. 50–53.
- Doležal, J. (1935): *Padesát let práce na záchranu mládeže mravně ohrožené*. Praha, Palásek a Kraus.
- Drbohlav, J. (1929): Deset let naší vnitřní sociální politiky. *Naše doba*, 36, 2, s. 104–110.
- Dvořák, L. F. (1936): Vnitřní hospodářská politika republiky Československé. In: *Idea československého státu*, svazek druhý. Praha, Národní rada československá, s. 98–129.
- Hrušková, K. (1938): Sociální práce pro mladistvé provinilce při soudu mládeže. *Sociální pracovnice*, 7, s. 38–41.
- Cháb, V. (1936): Sociální práce a hluchý tisk. *Sociální pracovnice*, 5, s. 4–6.
- Kerner, A. (1962): *Charakteristika služeb za socialismu*. Politická ekonomie, Praha.
- Kinkor, J. (1999): Osobní sdělení.
- Krakešová-Došková, M. (1946): *Psychogeneze sociálních případů*. Nová Osvěta, Praha.
- Krebs, V. a kol. (1991): *Sociální politika*. Praha, Aleko.
- Linhart, L. (1936): Sociální filmy a jejich účinnost. *Sociální pracovnice*, 5, s. 6–9.
- Mertl, J. (1938): Sociální práce v dnešním státě. *Sociální pracovnice*, 7, s. 113–116.
- Munková, N. (1937): Odbornost zavazuje. *Sociální pracovnice*, 6, s. 5–7.
- Nečas, J. (1937): *20 let sociální péče v Československé republice*, Ministerstvo sociální péče, Praha.
- Péče o děti – soubor metodických návodů* (1978). MPSV ČSR, Praha.
- Pavlok, V., Šmýd, B. (1959): Perspektivní vývoj sociální péče. *Sociální revue* č. 1.
- Pelantová, R. (1934): Na co se zapomíná. *Sociální pracovnice*, 3, s. 6–8.
- Průcha, M. (1973): *Sociální péče a služby v ČSSR a účast ČSČK*. Naše vojsko, Praha.
- Šmýd, B. (1964): *Sociální služby v soustavě péče o člověka*. Výzkumný ústav sociálního zabezpečení, Praha.

- Šolcová, M. (1981): *Sociální politika socialistické společnosti*. Svoboda, Praha.
- Šulc, M. (1940): Podstata práce Národního ústředí sociální a zdravotní péče. *Sociální pracovnice*, 9, s. 68–73.
- Tomeš, I. (2000): Deset let předtím. In: *První setkání absolventů katedry sociální práce FF UK 2000*. Socium Carolinum, Praha.
- Večeřa, M. (1996): *Sociální stát*. Praha, SLON.
- Vencovský, E. (1996): *Psychiatrie dávných věků*. Karolinum, Praha.
- Vlk, J. a kol. (1997): *Dějiny Prahy*. Paseka, Praha.
- Vorlová, K. (1938a): Do nového dvacetiletí. *Sociální pracovnice*, 7, s. 116–118.
- Vorlová, K. (1938b): Úspory v sociální péči. *Sociální pracovnice*, 7, s. 129–132.
- Vorlová, K. (1945): Sociální a sociálně-zdravotní péče v obrozeném státě Československém. *Sociální pracovnice*, 14, s. 51–56.
- Vostřebalová, V. (1934): Sociální práce jako povolání. *Sociální pracovnice*, 3, s. 1–6.
- Winter, L., Kotek, J. (1936): Vedoucí zásady naší sociální politiky. In: *Idea československého státu*, svazek druhý. Praha, Národní rada československá.
- Wronská, S. (1937): Etika povolání sociálního pracovníka. *Sociální pracovnice*, 6, s. 129–131.
- Zenkl, P. (1936): Sociální práci chybí propagace. *Sociální pracovnice*, 5, s. 1–7.

Literatura

- Atkinson, A., et al. (1992): *Economic Transformation in Eastern Europe and the Distribution of Income*. Cambridge University Press, Cambridge.
- Babouček, I. (1991): *Kapitoly z dějin sociálního myšlení I*. Aleko, Praha.
- Barr, N., et al. (1994): *Labour Markets and Social Policy in Central and Eastern Europe*. Oxford University Press, Oxford.
- Barr, A. (1987): *The Economics of the Welfare State*. Major New Edition, London.
- Bráf, A. (1923): *Život a dílo*. Vesmír, Praha.
- Duben, R. (1993): *Teorie sociální politiky*. VŠE, Praha.
- Engliš, K. (1916): *Sociální politika*. 2. vydání, Topič, Praha.
- Golinowska, S., a kol. (1993): *Bazowe systemy emerytalno-rentowe w swiecie*. Díl I a II, Institut pracy i spraw socialnych, Warszawa.
- Macek, J. (1925): *Základy sociální politiky*. Ústřední dělnické nakladatelství, Praha.
- Mosca, G., Bouthoul, G. (1966): *Histoire des Doctrines Politiques*. Pazot, Paris.
- Parsons, T. (1968): *The Social System*. The Free Press, New York.
- Social Protection in the Member States of the Community* (1993). Commission of the European Community, Brussels, Belgium, and MISSOC-Secretariate ISG, Cologne, Germany.
- Social Security Programmes throughout the World* (1992). US Department of Health and Human Services, Washington.
- Thomas, A. (1948): *International Social Policy*. ILO, Genova.
- Titmus, R. M. (1974): *Social Policy*. Allen, London.
- Tomeš, I. (1971): *Zabezpečení starých osob v Evropě*. Academia, Praha.
- Tomeš, I. (1995): *Das Sozialrecht der Tschechischer Republik im Wandel*. *Zeitschrift fur ausländisches und internationales Arbeits und Socialrecht*. Heidelberg, Juni 1995.
- Tomeš, I. (2001): *Sociální politika, teorie a zkušenost*. Socioklub, Praha.
- Tomeš, I., a kol. (1968): *Československé právo sociálního zabezpečení*. Orbis, Praha.
- Tomeš, I., a kol. (1993): *Právo sociálního zabezpečení*. Všehrd, Praha.
- Večeřa, M. (1993): *Sociální stát*. Východiska a přístupy. Sociologické nakladatelství, Praha.

Literatura

- Ahmad, B. (1990): *Black perspectives in social work*. Ventura, Birmigham.
- Allen, J. A. (1993): The constructivist paradigm: values and ethics. *Journal of Teaching in Social Work*, 8, 1–2, s. 31–54.
- Andrews, A. B. (1996): *Strong Neighbourhoods, Strong Families: Ideas for Strengthening Families Through Neighbourhood Development*. A Report of the Institute for Families in Society, University of South Carolina, Columbia, S. C.
- Anzenbacher, A. (1987): *Úvod do filozofie*. Samizdat, Praha.
- Bandura, A. (1971): *Social Learning Theory*. General Learning Press, New York.
- Bandura, A. (1986): *Social Foundations of Thought and Action*. Prentice-Hall, Engelwood.
- Barbour, R. S. (1984): Social Work Education. *British Journal of Social Work*. 14, 6, s. 557–578.
- Barker, R. L. (1995): *The social work dictionary*. National Association of Social Workers, Washington.
- Bartlett, H. (1957): *Fifty years of social work in the medical profession: Past significance, future outlook*. National Association of Social Workers, New York.
- Bartlett, H. (1961a): *Analyzing social work practice by fields*. National Association of Social Workers, New York.
- Bartlett, H. (1961b): *Social work practice in the health field*. National Association of Social Workers, New York.
- Bartlett, H. (1970): *The common base of social work practice*. National Association of Social Workers, Washington.
- Baumann, Z. (1997): *Úvahy o postmoderní době*. SLON, Praha.
- Beck, A. T. (1976): *Cognitive Therapy and Emotional Disorders*. IUP, New York.
- Becker, H. (1963): *Outsiders: Studies in the Sociology of Deviance*. Free Press, New York.
- Berger, P. L. (1991): *Pozvání do sociologie*, Správa sociálního řízení FMO, Praha.
- Berger, P. L. (1991): *Úvod do sociologie*. SLON, Praha.
- Berger, P. L., Berger, B. (1983): *Sociology: a Biographical Approach*. Penguin, Harmondsworth.
- Berger, P. L., Luckmann, T. (1971/1999): *The Social Construction of Reality*. Penguin, Harmondsworth. Česky: *Sociální konstrukce reality*. Centrum pro studium demokracie a kultury, Brno.
- Berne, E. (1961): *Transactional analysis in psychotherapy*. Grove Press, New York.
- Berne, E. (1964): *Games People Play*. Penguin, Harmondsworth.
- Binswanger, L. (1958a): Insanity as Life-Historical Phenomenon and as a Mental Disease: the Case of Ilse. In: R. May (ed.): *Existence*. Simon and Schuster, New York.
- Binswanger, L. (1958b): The Case of Ellen West. In: R. May (ed.): *Existence*. Simon and Schuster, New York.
- Binswanger, L. (1958c): The Existential Analysis School of Thought. In: R. May (ed.): *Existence*. Simon and Schuster, New York.
- Blankenburg, W. (1972): Grundsätzliches zur Konzeption einer „anthropologischen proportion“. *Zeitschrift für klinische Psychologie und Psychotherapie*, 20, 1972, sv. 4, s. 322–333.
- Bollnow, O. F. (1968): Podstata ladění. In: *Antologie ze současné západní filosofie*, FF UK, Praha.
- Boss, M. (1963): *Psychoanalysis and Daseinsanalysis*. Basic Books, New York.
- Boss, M. (1975): *Grundriss der Medizin und der Psychologie*. Verlag Hans Huber, Bern, Stuttgart, Wien. Česky (1992): *Nárys medicíny a psychologie. (Vybrané kapitoly – svazek 1 a 2)*. J & J, Rychnov nad Kněžnou.
- Bowlby, J. (1971): *Attachment and Loss*. Penguin Books, Harmondsworth.
- Breakwell, G. M., Rowett, C. (1982): *Social Work: the Social Psychological Approach*. VNR, Wokingham.
- Bronfenbrenner, U. (1979): *The Ecology of Human Development*. Harvard University Press, Cambridge.
- Buber, M. (1969): *Já a ty*. Váhy, Mladá fronta, Praha.

- Buytendijk, F. J. (1953): *Die Frau*. Bachem, Köln.
- Buytendijk, F. J. (1971): Zvláštní biologické postavení člověka. In: *Bolest a naděje*. Vyšehrad, Praha, s. 195–219.
- Carew, R. (1979): The place of knowledge in social work activity. *British Journal of Social Work*, 9, 3, s. 349–364.
- Carhuff, R. R., Berenson, B. C. (1977): *Beyond Counseling and Therapy*. 2nd ed. Rinehart & Winston, New York.
- Carlton, T. O. (1984): *Clinical social work in health settings: A guide to professional practice with exemplars*. Springer, New York.
- Compton, B. R., Galaway, B., eds. (1999): *Social Work Processes*. Brooks/Cole, Pacific Grove.
- Condrau, G. (1998): *Sigmund Freud a Martin Heidegger. Daseinsanalytická teorie neuróz a psychoterapie*. Triton, Praha.
- Coreth, E. (1996): *Co je člověk*. Zvon, Praha.
- Darwin, Ch. (1953): *O vzniku druhů přírodním výběrem*. Nakladatelství Československé akademie věd, Praha.
- Denney, D. (1983): Some dominant perspectives in the literature relating to multi-racial social work. *British Journal of Social Work*, 2, 13, s. 149–74.
- Dominelli, L. (1988): *Anti-racist Social Work*. Macmillan, London.
- Dominelli, L. (1997): Feminist Theory. In: Davis, M. (ed.): *The Blackwell Companion to Social Work*. Blackwell Publisher, Oxford.
- Ellenberger, H. F. (1958): A Clinical Introduction to Psychiatric Phenomenology and Existential Analysis. In: R. May a kol. (ed.): *Existence*. Simon and Schuster, New York.
- Ellis, A. (1962): *Reason and Emotion in Psychotherapy*. Lyle Stuart, New York.
- Epstein, L. (1992): *Brief Treatment and a New Look at the Task-Centered Approach*. Macmillan, New York.
- Fook, J. (1993): *Radical Casework: a Theory of Practice*. Allen and Unwin, St. Leonards.
- Foucault, M. (1971): *Psychologie a duševní nemoc*. Horizont, Praha.
- Frankl, V. E. (1996a): *Lékařská péče o duši*. Cesta, Brno.
- Frankl, V. E. (1996b): *A přesto říci životu ano*. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří.
- Frankl, V. E. (1997): *Vůle ke smyslu*. Cesta, Brno.
- Frankl, V. E. (1998): *Psychoterapie pro laiky*. Cesta, Brno.
- Freire, P. (1972): *Pedagogy of the Oppressed*. Penguin Books, Harmondsworth.
- Freire, P. (1973): *Education for Critical Consciousness*. Seabury, New York.
- Freire, P. (1978): *Pedagogy in Process*. Seabury, New York.
- Fromm, E. (1966): *Umění milovat*. Praha.
- Gambrill, E. D., Thomas, E. J., Carter, R. D. (1971): Procedure of sociobehavioral practice in open settings. *Social Work*, 16, s. 51–62.
- Gehlen, A. (1972): *Duch ve světě techniky*. Praha
- Goffman, E. (1968): *The presentation of self in everyday life*. Penguin, Harmondsworth.
- Goldstein, H. (1984): *Creative change: A cognitive – humanistic approach to social work practice*. Tavistock, New York.
- Goldstein, K. (1957): Das Lächeln des Kindes und das Problem des Verstehens des Anderen Ich. In: *Rencontre – Encounter – Begegnung. Contributions a une Psychologie Humaine dédiées an professeur F. J. Buytendijk*. Spectrum, Utrecht.
- Gross, E. R. (1995): Deconstructing politically correct practice literature: the Amarecin Indian case. *Social Work*, 40, 2, s. 206–213.
- Haley, J. (1963): *Strategies of Psychotherapy*. Grune and Stratton, New York.
- Hall, E. T. (1966): *The Hidden Dimension*. Doubleday, Garden City.
- Hanvey, Ch., Philpot, T. (1996): *Practising Social Work*. Routledge, London.
- Harrison, W. D. (1991): *Seeking Common Ground: a Theory of Social Work in Social Care*. Averbury, Aldershot.

- Heaney, T. (1989): *Freirean Literacy in North America: The Community-Based Education Movement. Thresholds in Education*. <http://nlu.nl.edu/ace/Resources/Freire.html>.
- Heidegger, M. (1967): *Sein und Zeit*. Max Niemayer Verlag, Tuebingen. Český (1996): *Bytí a čas*. Oikúmené, Praha.
- Howe, D. (1987): *An Introduction to Social Work Theory*. Wildwoodhouse, Aldershot.
- Husserl, E. (1968): *Karteziánské meditace*. Svoboda, Praha.
- Husserl, E. (1972): *Krize evropských věd a transcendentální fenomenologie*. Academia, Praha.
- Jordan, B. (1990): *Invitation to social work*. Blackwell, Oxford.
- Kanfer, F. H., Schefft, B. K. (1988): *Guiding the Process of Therapeutic Change*. Research Press, Champaign.
- Karls, J. M., Wanderei, K. E. (1997): *Person-in-Environment System. The PIE Classification Systems for Social Functioning Problems*. NASW Press, Washington, D. C.
- Kazdin, A. E. (1978): *History of behavior modification*. University Park Press, Baltimore.
- Kirst-Ashman, K. K., Hull G. H. Jr. (1999): *Understanding Generalist Practice*. Nelson-Hall Publishers, Chicago.
- Kitsuse, J. I. (1962): Societal reaction to deviant behavior: Problems of theory and method. *Social Problems*, 9, s. 247–256.
- Kohák, E. (1984): *The Embers and the Stars*. The University of Chicago Press, Chicago.
- Kohák, E. (1991): *Dopisy přes oceán aneb Čertování s Míšou*. SPN Praha.
- Kohák, E. (1993a): *Jan Patočka*. Edice Profily, H & H, Jinočany.
- Kohák, E. (1993b): *Člověk, dobro, zlo*. Ježek, Praha.
- Kopřiva, K. (1997): *Lidský vztah jako součást profese*. Portál, Praha.
- Kovařík, J. (1973): *Příspěvek k srovnávací studii jednotlivých typů náhradní rodinné péče*. Disertační práce, FF UK, Praha.
- Kovařík, J. (2000): Význam rodiny pro vývoj člověka. *Náhradní rodinná péče*, 3, 1.
- Lacroix, J. (1970): *Smysl člověka*. Vyšehrad, Praha.
- Landgrebe, L. (1968): *Filosofie přítomnosti*. Academia, Praha.
- Langmeier, J., Matějček, Z. (1968, 1974): *Psychická deprivace v dětství*. Avicenum, Praha.
- Langmeier, J., Matějček, Z. (1986): *Počátky našeho duševního života*. Panorama, Praha.
- Lemert, E. (1972): *Human Deviance, Social Problems and Social Control*. PH, New York.
- Linton, R. (1936): *The study of Man*. Appleton, New York.
- Longres, J. (1995): *Handbook of Accreditation Standards and Procedures*. Peacock, Itasca.
- Ludewig, K. (1994): *Systemická terapie, základy klinické teorie a praxe*. Pallata, Praha.
- Lukasová, E. (1998): *Také tvé utrpení má smysl*. Cesta, Brno.
- Lyotard, J. F. (1995): *Fenomenologie*. Victoria Publishing, Praha.
- Marcel, G. (1971): *K filosofii naděje*. Vyšehrad, Praha.
- Marx, K. (1961): *Ekonomicko-filosofické rukopisy z roku 1844*. Svoboda, Praha.
- Matějček, Z. (1986): *Rodiče a děti*. Avicenum, Praha.
- Matějček, Z. (1994a): *Co děti nejvíc potřebují*. Portál, Praha.
- Matějček, Z. (1994b): *O rodině vlastní, nevlastní a náhradní*. Portál, Praha.
- Matějček, Z. (1996): *Co, kdy a jak ve výchově dětí*. Portál, Praha.
- Maturana, H. (1970): *Biology of Cognition*. Massachusetts University Press, Boston.
- May, R., Angel, E., Ellenberger, H. F. (1958): *Existence – a New Dimension in Psychiatry and Psychology*. A Clarion Book, Simon and Schuster, New York.
- Mead, G. H. (1934): *Mind, Self and Society*. University of Chicago Press, Chicago.
- Mehrabian, A. (1972): *Non-verbal communication*. Aldine, Alberta.
- Meichenbaum, D. (1977): *Cognitive behavior modification. An integrative approach*. Plenum Press, New York.
- Merton, R. K. (1957): *The Student Physican*. Cambridge.
- Middleman, R., Goldberg, G. (1974): *Social service delivery: A structural approach to practice*. Columbia University Press, New York.

- Miller, G. (1992): *Becoming Miracle Workers*. Norton, New York.
- MKN-10. *Duševní poruchy a poruchy chování* (2000). WHO, Geneva; Psychiatrické centrum, Praha.
- Možný, I. (1990): *Moderní rodina: Mýty a skutečnosti*. Blok, Brno.
- Munson, C. E., Balgopal, P. (1978): The worker/client relationship: relevant role theory. *Journal of Sociology and Social Welfare*, 5, 3, s. 404–417.
- Musil, L. (1995): *Autoreferát*.
- Narayan, U. (1994): Working together across differences. In: National association of social workers (1973): *Standards for Social Service*. Washington, NASW.
- Navrátil, P. (2000): *Úvod do teorií a metod sociální práce*. Národní centrum pro rodinu, Brno.
- Navrátil, P., Musil, L. (2000): Sociální práce s příslušníky menšinových skupin. *Sociální studia*. Fakulta sociálních studií MU Brno, 5, s. 127–163.
- Nelsen, J. C. (1980): *Communication Theory and Social Work Practice*. University of Chicago Press, Chicago.
- Netherlands Association of Social Workers (1987): *Professional profile of social worker*. Committee on professional questions regarding social work, S-Hertogenbosh.
- Nuttin, J. (1970): *Struktura osobnosti*. Skripta KPN, Praha.
- Patočka, J. (1964): *Aristoteles, jeho předchůdci a dědicové*. ČSAV, Praha.
- Patočka, J. (1967): Prirozený svet a fenomenologia. In: *Existencialismus a fenomenologia*. Obzor, Bratislava.
- Patočka, J. (1969a): *Úvod do Husserlovy fenomenologie*. Skripta, FF UK Praha.
- Patočka, J. (1969b): Co je existence? *Filosofický časopis*, ročník, č. 5–6, s. 682–702.
- Patočka, J. (1970): *Přirozený svět jako filosofický problém*. Československý spisovatel, Praha.
- Payne, M. (1997): *Modern Social Work Theory*. Macmillan, London.
- Raine, A. (1993): *The Psychopathology of Crime*. Academic Press, London.
- Reid, W. J., Shyne, A. W. (1969): *Brief and Extended Casework*. CUP, New York.
- Ridley, M. (2000): *Původ ctnosti*. Portál, Praha.
- Rogers, C. R. (1951): *Client-centered therapy*. Routledge, London.
- Rogers, C. R. (1959): A theory of therapy, personality and interpersonal relationships, as developed in the client-centered framework. In: Koch, S. (ed.): *Psychology: A study of science*. McGraw-Hill, New York.
- Rogers, C. R. (1970): *Carl Rogers on encounter groups*. Harper and Row, New York.
- Rogers, C. R. (1977): *Carl Rogers on personal power*. Delacorte Press, New York.
- Rogers, C. R. (1998): *Způsob bytí*. Portál, Praha.
- Ruddock, R. (1969): *Roles and relationships*. Routledge, London.
- Řezníček, I. (1994): *Metody sociální práce*. SLON, Praha.
- Salamon, E. (1999): Nepublikovaný materiál – prezentováno v rámci workshopu „Democratic Treatment“, Praha.
- Sanders, D. S. (1978): Multiculturalism: implications for social work. In: *Social Work and the Multi-cultural Society*. International Federation of Social Workers, Geneva.
- Satir, V. (1972): *Peoplemaking*. Science and Behavior Books, Palo Alto.
- Scott, M. J., Dryden, W. (1996): The cognitive-behavioural paradigm. In: Woolfe, R. (ed.): *Handbook of Counselling Psychology*. Sage, London.
- Sheafor, W. B., Horejsi, Ch. R., Horejsi, G. A. (2000): *Techniques and Guidelines for Social Work Practice*. Allyn and Bacon, Boston.
- Shulman, L. (1999): *The Skills of Helping Individuals, Families, Groups and Communities*. Peacock, Itaca.
- Schefflen, A. E. (1972): *Body Language and Social Order*. Prentice-Hall, Englewood Cliffs.
- Schimmerlingová, V., Novotná, V. (1992): *Sociální práce, její vývoj a metodické postupy*. Skripta, FF UK, Praha.
- Schutz, A. (1962): *Collected Papers I, II*. Martinus Nijhoff, Haag.
- Sibeon, R. (1990): Comments on the structure and forms of social work knowledge. *Social Work and Social Sciences Review*, 1, 1, s. 29–44.

- Skinner, B. F. (1938): *The Behavior of Organism*. Appleton Century Crofts, New York.
- Spiegelberg, H. (1969): *The Phenomenological Movement I, II*. Martinus Nijhoff, Haag.
- Störig, H. J. (1992): *Malé dějiny filozofie*. Zvon, Praha.
- Thomas, M., Pierson, J. (1995): *Dictionary of Social Work*. Collins Educational, London.
- Thompson, N. (1992): *Existentialism and Social Work*. Avebury, Aldershot.
- Thompson, N. (1997): Anti-discriminatory Practice. In: Davis, M. (ed.): *The Blackwell Companion to Social Work*. Blackwell, Oxford.
- Tucker, A. (1997): *Fenomenologie a politika. Od J. Patočky k V. Havlovi*. Votobia, Olomouc.
- Úlehla, I. (1999): *Umění pomáhat*. SLON, Praha.
- Vygotskij, L. S. (1971): *Myšlení a řeč*. SPN, Praha.
- Waelhens, A. de (1969): Poznámky o úzkosti v současné filosofii. *Tvář* č. 4, s. 37–41.
- Watson, J. B. (1970): *Behaviorism*. Norton, New York.
- Watzlawick, P. (1978): *The Language of Change. Elements of Therapeutic Communication*. Basic Books, New York.
- Webb, A., Wistow, G. (1987): *Social Work, Social Care and Social Planning. The Personal Social Service since Seebohm*, London.
- Wilding, G. (1994): *Welfare and Ideology*. Harvester Wheatsheaf, London.
- Wilensky, H. L., Lebeaux, Ch. N. (1965): *Society and social welfare. The impact of industrialization on the supply and organization of social welfare services in the United States*. The Free Press, New York.
- Williams, C. (1999): Connecting Anti-racist and Anti-oppressive Theory and Practice: Retrenchment or Reappraisal? *The British Journal of Social Work*. 29, 2, s. 211–230.
- Wood, G. G., Middleman, R. (1989): *The structural approach to direct practice in social work*. Columbia University Press, New York.
- Wright, R. (1995): *Morální zvíře*. Nakladatelství Lidové noviny, Praha.

„Většinou část společnosti“ a „menšina“ zde chápeme jako subkultury moderní (české) společnosti, jejichž členové se mezi sebou liší výraznými představami o důstojném životě a rozdílnou mírou příležitosti k naplňování těchto představ. Domníváme se, že většinová část společnosti nebo některá z menšiny zařizují tyto rozdíly považovat za problémy, které tehdy vedou-li jednu nebo obě součásti společnosti k jednání, které zvyšuje míru pocíťovaného rizika, narušuje vyváženost a vede k pochybnostem o účinnosti zavedených a uznávaných způsobů řešení a k pochybnostem o možnosti vyvolat závažnou změnu. Průvodním jevem takového vývoje mohou být počty nejistoty nebo bezvýhodnosti.

Co je v takové situaci smyslem intervencí (tzn. zákonů, projektů, služeb, segregáčnických, pomáhajících nebo jiných aktivit), které mají pocíťovaným problémům předcházet nebo je zmírňovat? Přestože se deklarované cíle intervencí mohou lišit, vycházíme z předpokladu, že jejich zjevným nebo latentním cílem je vždy snaha většiny nebo menšiny zvýšit předvídatelnost jednání členů odlišné subkultury, a snížit tak úroveň pocíťovaného rizika. O dosažení uvedeného cíle je možné usilovat různými způsoby. Jejich typologii se budeme na následujících stránkách zabývat. Pokud to bude možné, budeme se při tom vyhýbat přílišnému vyřádkování k otázce, zda jsou jednotlivé přístupy správné, nebo ne. Chceme porozumět tomu, co je možné. Etická otázka, co je či není správné, je věcí veřejné nebo odborné diskuse, nelze ji řešit autoritativními prohlášeními autorů, byť studijního textu. Čtenáři ovšem musíme upozornit, že své hodnotící stanovisko jsme v dalším textu vyslovili již tím, že na přístupy k práci s menšinami pohlížíme jako na problém tolerance a mod.

Rejstřík jmenný

Literatura

- Cloward, R., Epstein, I. (1965): Private Social Welfare's Disengagement from the Poor: The Case of Family Adjustment Agencies. In: Zald, M. N. (ed.): *Social Welfare Institutions – A Sociological Reader*. John Wiley & Sons, New York–London–Sydney.
- Dominelli, L. (1988): *Anti-racist Social Work*. Macmillan, London.
- Dominelli, L. (1991): „Race“, Gender, and Social Work. In: Davies, M. (ed.): *The Sociology of Social Work*. Routledge, London–New York.
- Dominelli, L. (1997): Feminist Theory. In: Davis, M. (ed.): *The Blackwell Companion to Social Work*, Blackwell Publisher Ltd., Oxford.
- Dominelli, L. (1997): *Sociology for Social Work*. Macmillan Press Ltd., London.
- Freire, P. (1972): *Pedagogy of the Oppressed*. Penguin Books Ltd., Harmondsworth.
- Freire, P. (1973): *Education for Critical Consciousness*. Seabury, New York.
- Freire, P. (1978): *Pedagogy in Process*. Seabury, New York.
- Freire, P. (1994): *Pedagogy of Hope*. Continuum, New York.
- Gross, E. R. (1995): Deconstructing politically correct practice literature: the Amarecin Indian case. *Social Work*, 40, 2, s. 206–213.
- Hartl, P. (1997): *Komunita občanská a komunita terapeutická*. SLON, Praha.
- Laan v. d., G. (1998): *Otázky legitimity sociální práce*. Albert-ZSF Ostrava, Boskovice–Ostrava.
- Mackie, R. (1980): *Literacy and Revolution: The Pedagogy of Paulo Freire*. Pluto Press, London.
- Narayan, U. (1994): Working together across differences. In: Compton B. R., Galaway, B. (eds.): *Social Work Processes*. Brooks Cole, New York.
- Nenápadný Ind. *Sociální práce*. 0/1998, s. 19–20.
- Payne, M. (1997): *Modern Social Work Theory*. The Macmillan Press, London.
- Pincus, A., Minahan, A. (1976): Toward a Model for Teaching a Basic First-Year Course in Methods of Social Work Practice. In: Gilbert, N., Specht, H. (eds.): *The Emergence of Social Welfare and Social Work*. F. E. Peacock Publishers, Itasca.
- Popple, K. (1995): *Analysing Community Work. Its Theory and Practice*. Open University Press, Buckingham–Philadelphia.
- Sanders, D. S. (1978): Multiculturalism: implications for social work. In: *Social Work and the Multi-cultural Society*, IFSW, Geneva.
- Savaya, R., Malkinson, R. (1997): When Clients Stay Away. *Social Service Review*, 71, 2, s. 214–230.
- Thomas, M., Pierson, J. (1995): *Dictionary of Social Work*. Collins Educational, London.
- Thompson, N. (1992): *Existentialism and Social Work*. Avebury, Aldershot.
- Thompson, N. (1997): Anti-discriminatory Practice. In: Davis, M. (ed.): *The Blackwell Companion to Social Work*. Blackwell, Oxford.
- Williams, C. (1999): Connecting Anti-racist and Anti-oppressive Theory and Practice: Retrenchment or Reappraisal? *The British Journal of Social Work*, 29, 2, s. 211–230.

Dierwanger, L. 256

Eisenack, O. von 98

Eliška, I. A. 49, 124, 148

Erlin, J. 201

Erich, Ch. 101

Eisenack, F. 61, 64, 78, 201

Eisenack, M. 74

Eisenack, R. 34

Eisenack, R. 147

Eisenack, G. 106

C

Campanella, T. 67

Castro-Alamancos, M. 151

Cicero 53

Foucault, M. 256

Foucault, R. 148

Frankl, V. 201

Freire, P. 241

Fried, S. 64, 73, 200

Fryová, E. 101

G

Gabura, I. 151

Goffman, E. 205, 218

Gorbach, M. 146

Gorgias 49

Gottwald, K. 189, 149

H

Habermas, J. 77, 204